

Toespraak door Göran Persson over de rol van de Raad (25 april 2002)

Caption: In een redevoering van 25 april 2002, de Eerste Minister van Zweden, Göran Persson, pleit voor de hervorming van de Raad waarbij hij nadruk legt op het belang van de taken van het voorzitterschap, de Raad "Algemene Zaken" en de Europese Raad.

Source: Speech by Prime Minister Göran Persson at the seminar "The future of the European Union and the role of the Council". [ON-LINE]. [Stockholm]: Regeringskansliet-Government Offices of Sweden, [24.06.2005]. Available on <http://www.sweden.gov.se/sb/d/1159/a/4079>.

Copyright: (c) Translation Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe (CVCE)
All rights of reproduction, of public communication, of adaptation, of distribution or of dissemination via Internet, internal network or any other means are strictly reserved in all countries.
Consult the legal notice and the terms and conditions of use regarding this site.

URL:

http://www.cvce.eu/obj/toespraak_door_goran_persson_over_de_rol_van_de_raad_25_april_2002-nl-4699e8a2-a3f9-4354-a99b-58b8fe2269e3.html

Last updated: 05/07/2016

Toespraak door Eerste Minister Göran Persson op het seminarie “ De toekomst van de Europese Unie en de rol van de Raad ” (25 april 2002)

Excellenties,

Dames en heren,

Ik zou het Comité 2004 willen danken voor de organisatie van dit seminarie. Het maakt deel uit van een indrukwekkend actieplan om het debat in Zweden over de toekomst van Europa te bevorderen. Ik wens ieder van u alle mogelijke succes bij dit belangrijke werk.

Ik zou ook van de gelegenheid gebruik willen maken om Javier Solana te prijzen voor zijn niet aflatende inspanningen in naam van de Europese Unie. U bent rechtstreeks vanuit het Midden-Oosten naar dit seminarie gekomen. Gedurende de tweeënhalf jaar dat u uw mandaat nu vervult, heeft u er, meer dan wie ook, voor gezorgd dat de Europese Unie zichtbaar was bij wereldproblemen. Wij zijn u daarvoor bijzonder dankbaar.

Ik wil u en Olof bedanken voor uw bijzonder interessante bijdragen tot dit seminarie, bijdragen die overigens nauw aansluiten bij wat ik te vertellen heb.

* * *

Tijdens het eerste voorzitterschap van de Europese Unie van Zweden hebben wij getracht om onpartijdig, efficiënt en open leiding te geven. Onze hoofdzakelijke bedoeling was om vooruitgang te kunnen boeken op het vlak van de gehele agenda.

Er zijn een aantal factoren die voor ons erg belangrijk waren om dat te kunnen verwezenlijken.

De belangrijkste prioriteiten waren duidelijk beschreven in het werkprogramma van het voorzitterschap. Ik denk dat velen onder u zich nog wel onze drie “E’s” zullen herinneren. Wij hebben een inspanning geleverd om daarover snel te communiceren en dit werd algemeen aanvaard.

Dat wij erin zijn geslaagd om daar ook op door te gaan, was al net zo belangrijk. Hoewel er een aantal onvoorziene problemen opdoken, zoals mond- en klauwzeer, zijn wij op koers gebleven.

Ik ben ervan overtuigd dat wij dingen hebben kunnen realiseren dankzij het feit dat onze organisatie verliep met een “losse hand” organisatie hadden.

Mijn diensten waren verantwoordelijk voor de coördinatie – maar de dagelijkse werking was in zeer grote mate gedelegeerd aan de voorzitters van de verschillende werkgroepen, aan Coreper en de Raad. Deze drie niveaus vormen samen de hiërarchische structuur die bij activiteiten moet worden betrokken om een efficiënt en coherent leiderschap van de EU te kunnen waarborgen.

* * *

Gedurende de zes maanden in de Voorzitterszetel hebben wij ook ervaringen opgedaan die in de toekomst voor Zweden als Lidstaat van de Unie belangrijk zullen zijn.

In de eerste plaats dient u te weten wat u wilt.

Om in de EU resultaten te kunnen behalen, is het belangrijk om een coherent werkprogramma te hebben, met duidelijke prioriteiten voor ons eigen EU-beleid. De Regering heeft een dergelijk nationaal werkprogramma voor het eerst in februari voorgesteld. Het zal om de zes maanden worden aangepast, maar de planninghorizon van dat programma is wel langer. Dit is een goed instrument voor de toekomst.

Ten tweede, u moet netwerken.

Om onze invloed in de EU te vergroten, moeten wij netwerken met andere Lidstaten – met zowel de nieuwe als de oude leden, met kleine landen en met grote landen. Een recente stap in die richting zijn de vergaderingen van de Eerste Ministers van de drie Noordse Lidstaten die voor iedere bijeenkomst van de Europese Raad worden gehouden.

Ten derde, zorg dat u er vroeg bij bent betrokken.

Het is noodzakelijk om de voorbereiding van nieuwe voorstellen en de uitwerking van de beslissingen vroeger te beïnvloeden. Wij moeten onze doelstellingen vroeger vastleggen en meer aan netwerking doen met de Commissie, het Secretariaat van de Raad en het Europees Parlement.

Ten vierde zijn er openheid en transparantie.

De Unie moet meer verantwoording afleggen, moet beter worden begrepen en moet geloofwaardiger zijn. Het Zweedse voorzitterschap was een open voorzitterschap en tijdens ons voorzitterschap werden gigantische stappen vooruit gezet op het vlak van de toegankelijkheid voor het publiek van EU-documenten. Wij zien dat het merendeel van de Lidstaten nu ook in die richting evolueren.

Ten vijfde, de Europese Unie kan een rol spelen bij wereldproblemen.

De Unie is de grootste donor van internationale hulp. De uitgebreide Unie wordt veruit de grootste markt ter wereld en komt als belangrijke speler inzake internationale handel op gelijke hoogte met de Verenigde Staten. Binnenkort beschikken wij ook over een crisisbeheersingsmacht die operationeel is. Wij hebben al een gemeenschappelijk asiel- en vluchtelingenbeleid. Er is vraag naar het standpunt van de EU!

Gedurende het Zweedse voorzitterschap zijn wij erin geslaagd om een eensgezind standpunt in te nemen met betrekking tot alle buitenlandse problemen, met inbegrip van het Midden-Oosten. Voor de allereerste keer kwam de EU met een gemeenschappelijke verklaring over Irak in de Veiligheidsraad van de VN. Wij hebben de leiders van Noord- en Zuid-Korea ontmoet in het kader van het verzoeningsproces op het Koreaanse schiereiland. En wat de landen uit de Westelijke Balkan betreft, daar is iedereen, met inbegrip van de VS en Rusland, het eens met het leiderschap van de EU, iets wat tot voor enkele jaren nagenoeg ondenkbaar was.

Deze positieve ontwikkelingen waren in grote mate mogelijk dankzij de nieuwe instrumenten waarover wij kunnen beschikken. Het belangrijkste “instrument” in dat verband is wellicht de persoon die hier naast mij zit, Javier Solana.

Maar misschien moeten wij de manier waarop wij met ons gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid omgaan, nog verder verbeteren.

Om te vermijden dat wij het slachtoffer worden van de omstandigheden, moeten de externe doelstellingen van de Unie en haar organisatie op een dusdanige manier worden vastgelegd dat het innemen van een gezamenlijk standpunt en een coherent gebruik van alle drukingsmiddelen van de Unie inzake het buitenlands beleid worden gestimuleerd.

Al deze aspecten moeten onder één dak worden samengebracht. Er moet een Raad voor Externe Relaties komen – voorgezeten door de Ministers van Buitenlandse Zaken – die gaat over handel, ontwikkeling, migratie, crisisbeheersing en de “klassieke” aspecten van het buitenlands beleid. Dit is een belangrijk instrument dat erop moet toezien dat de Unie in externe zaken dezelfde taal spreekt.

Misschien zullen wij ooit in de toekomst het ultieme bewijs geleverd krijgen dat wij een echt gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid hebben. Dat zou dan zijn wanneer de Europese Unie een permanente zetel in de VN Veiligheidsraad inneemt.

* * *

Dames en heren,

De Europese Raad is zwaarder gaan wegen op het gebied van het strategische beleid van de Unie. Dit is een positieve ontwikkeling. Maar vandaag zijn de topontmoetingen van de EU onvoldoende voorbereid en is de agenda overladen. Een overvloedige hoeveelheid van problemen, zowel grote als kleine, waarvan er een aantal zelfs niet duidelijk op voorhand werden aangekondigd, maakt dat wij trager actie kunnen ondernemen. De conclusies van de Europese Raad zijn lange documenten, en geformuleerd in een taal die zelfs voor experts niet gemakkelijk te begrijpen is.

Een reden voor deze toestand is dat de Ministers van Buitenlandse Zaken het moeilijk hebben om hun coördinerende rol te vervullen. Ik zeg dat niet om kritiek uit te brengen op de Ministers van Buitenlandse Zaken. Zij krijgen zo veel meer externe zaken voorgeschoteld dat er maar weinig tijd overblijft om onopgeloste problemen van gespecialiseerde ministers op te lossen of om de vergaderingen van de Europese Raad voor te bereiden.

Hierin moeten wij verandering brengen. Ik geloof dat de beste oplossing erin bestaat een Raad Algemene Zaken aan te stellen om de coördinatie op het niveau van de Raad te verzorgen. Maar dan moet het wel een echte Raad Algemene Zaken zijn: een Raad die zich moet buigen over problemen die over meer dan één beleidsdomein gaan – en met de voorbereiding van de Europese Raad als een van de belangrijkste taken.

Het is aan iedere Lidstaat om te oordelen wie zij naar een dergelijke Raad afvaardigen: de vice-premier, de minister van buitenlandse zaken of de minister voor Europese zaken. Het belangrijkste is dat de Lidstaten worden vertegenwoordigd door iemand met een duidelijk politiek mandaat. Zij moeten de volledige bevoegdheid hebben.

De Europese Raad zelf moet een aantal specifieke huisregels – een “gedragscode” – hanteren. De conclusies van de Europese Raad moeten korter en meer gefocust worden. Tony Blair en Gerhard Schröder hebben gesuggereerd dat de vereiste van unanimiteit voor alles wat voor de Europese Raad komt, ook opnieuw moet worden bekeken. Ik ben alvast bereid om dat voorstel te bekijken.

En wat doen wij dan met het voorzitterschap dat om de zes maanden wordt doorgegeven?

Het voordeel van het huidige systeem is dat op ieder ogenblik binnen de EU duidelijk is wie de leiding heeft. De lijn naar beneden toe, van de Raad tot op het niveau van de werkgroepen, wordt voorgezeten door dezelfde Lidstaat. Dit is een geweldig voordeel, en iedere hervorming zou ernaar moeten streven om dit aspect te vrijwaren. Daarnaast mogen wij ook het positieve stimulerende effect van het voorzitterschap op de nationale administratie niet onderschatten. Dat was heel duidelijk in ons geval.

Maar er zijn uiteraard ook nadelen. De regering die de voorzitter levert, is soms geneigd om haar lievelingsprojecten voor te trekken ten nadele van de meer algemene Europese belangen. En wanneer het erover gaat om de Unie extern te vertegenwoordigen, stelt zich een bijzonder probleem: landen buiten de EU klagen erover dat zij om de zes maanden nieuwe prioriteiten krijgen voorgeschoteld en met nieuwe mensen moeten werken.

De EU moet een agenda op langere termijn ontwikkelen. Wij hebben behoefte aan een omvangrijk werkprogramma, een programma dat verder gaat dan de huidige voorzitterschappen van zes maanden.

Men zou kunnen zeggen dat wij met het proces van Lissabon al een programma hebben voor de economische, sociale en milieuproblemen. In dit verband kan ook worden verwezen naar het meerjarenprogramma voor asiel, immigratie en misdaadbestrijding van de Top in Tampere in 1999. Maar dit volstaat niet. Het is te fragmentarisch. Om de continuïteit te waarborgen, hebben wij behoefte aan een werkprogramma dat alle beleidsdomeinen omvat en dat jaarlijks wordt aangepast.

Een dergelijk programma kan worden uitgewerkt door de aankomende voorzitterschappen in samenwerking met de Commissie en kan dan aan de Europese Raad ter goedkeuring worden voorgelegd. Dan zou het gemakkelijker zijn om verschillende nationaliteiten de diverse raden te laten voorzitten. Misschien moeten alleen de Europese Raad en de Raad Algemene Zaken aan het land in de Voorzitterszetel worden overgelaten.

Hoe zeer ik en mijn collega's in de Regering het voorbije jaar ook hebben genoten van ons Voorzitterschap, toch geloof ik dat wij moeten toegeven dat Zweden naar alle waarschijnlijkheid nog maximaal één EU-Voorzitterschap van dezelfde aard zal kennen. Voor mij persoonlijk lijkt een voorzittersteam waar bijvoorbeeld de drie Noordse landen en de Baltische staten de verantwoordelijkheden delen gedurende een jaar, een interessante mogelijkheid om verder te bespreken.

* * *

Dames en heren,

De Europese Unie is een sterkere internationale macht dan ooit tevoren. Wij zijn een familie van waarden. Wij moeten verder aan die eenheid bouwen.

De Unie wordt met vele uitdagingen geconfronteerd en dit vereist meer samenwerking in de EU en meer coherente actie.

De Unie wordt groter, en dat houdt in dat aanpassingen nodig zijn. Maar die aanpassingen moeten hoofdzakelijk zijn gebaseerd op de structuren zoals wij die vandaag kennen.

De Europese Raad is de instantie die de nodige verregaande en algemene beslissingen kan nemen – en die zelfs door de burgers ter verantwoording kan worden geroepen. Het is de kern van de EU.

De noodzakelijke hervorming van de Raad moet afhankelijk worden gemaakt van de vraag wat wij willen bereiken. Wij moeten rustig en grondig te werk gaan. Wij moeten een open en ruim debat mogelijk maken. Het seminarie van vandaag is een kleine bijdrage tot die discussie.

Dank u.